

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Formålet med forslaget

Forslaget har til hensigt, at der etableres en ombudsmandsinstitution for børn, som børn kan klage til, hvis de mener, deres rettigheder er blevet tilsidesat. Det er forslagsstillernes opfattelse, at en børneombudsmand vil kunne opnå større resultater i arbejdet for børns rettigheder, end Børnerådet har haft mulighed for inden for sit mandat. Forslagsstillerne mener ligeledes, at en børneombudsmand bedre vil kunne varetage børns klagerettigheder end Folketingets Ombudsmand på grund af de særlige forhold, der gør sig gældende for børn. FN's konvention om barnets rettigheder (børnekonventionen) beskriver børns rettigheder og samfundets og forældrenes pligter på alle livsområder. Man kan særligt forestille sig, at børn i anbringelsessager, samværssager og lignende tunge sager vil få en person, der kan sikre dem bedre end i dag mod krænkelse af deres børnerettigheder, når de voksne slås.

Børnerådet har ydet en fin indsats inden for de eksisterende rammer for dets arbejde.

Styrken ved Børnerådet har været dets karakter af at være et politisk debatskabende organ, der har fremmet den generelle offentlige debat i samfundet om børns vilkår. Desuden har rådet udarbejdet mange værdifulde rapporter, der ligeledes har været brugbare i den offentlige debat. Forslagsstillerne ønsker derfor at bibeholde Børnerådet med dets nuværende funktioner og er desuden positive over for en styrkelse af rådet – ikke mindst økonomisk. Børnerådets mandat omfatter imidlertid ikke kompetencen til at behandle individuelle klagesager, herunder muligheden for at tage konkrete sager op af egen drift og andre redskaber, der kan give børns rettigheder mere gennemslagskraft. Børnerådet har for eksempel heller ikke krav på oplysninger fra myndigheder og kan ikke kræve adgang til institutioner m.v. for at checke børns forhold m.m.

Forslagsstillerne ønsker derfor en lov om en børneombudsmand, der skal have udvidede handlemuligheder i forhold til Børnerådet. En børneombudsmand skal udpeges af Folketinget, så den nye institution bli-

ver synligt uafhængig af den til enhver tid siddende regering. Institutionen skal have beføjelse til at tage sager op i stil med Folketingets Ombudsmand. Børnerådet skal fastholdes som et debatskabende og rådgivende organ side om side med børneombudsmandsinstitutionen. Det vil derfor være naturligt, at der bliver et tæt samarbejde mellem de to organer.

Man kan overveje, om man i stedet burde udvide Børnerådets mandat. Forslagsstillerne mener dog, det vil være mest formålstjenligt at oprette en særlig børneombudsmand til at tage sig af klagesager fra børn. Det er vigtigt for børn at vide, at de har en »advokat«, de kan henvende sig til, når de synes, deres rettigheder er blevet krænkede eller tilsidesat. Desuden mener forslagsstillerne, det er et så vigtigt arbejdsfelt, at det fortjener særskilt fokus i en selvstændig enhed i forhold til Børnerådet. Med et børneråd og en børneombudsmand vil børns rettigheder blive bragt i fokus på en bedre måde end i dag.

Anbefalinger fra FN's Børnerettighedskomite

FN's Børnerettighedskomite har anbefalet, at Danmark udvider Børnerådets mandat til at omfatte individuelle sager og klager fra børn eller at oprette et fokusområde for børns rettigheder inden for ombudsmandens hverv (CRC/C/15/Add.151):

»22. Komiteen har noteret sig, at deltagerstaten har iværksat en række initiativer, der skal gøre det lettere for børn at klage over krænkelse af deres rettigheder, bl.a. gennem ombudsmanden og en telefonisk hotline. Komiteen er dog betænkelig ved, hvorvidt disse klageinstanser er tilgængelige og til rådighed for samtlige børn i deltagerstaten.

23. Komiteen skal foreslå, at deltagerstaten træffer enhver foranstaltning for at sikre, at de uafhængige klagemuligheder er let tilgængelige og brugervenlige for alle børn, hvad angår behandling af klager over krænkelse af deres rettigheder og afhjælpning af sådanne krænkelse. I den henseende opfordres deltagerstaten til at styrke oplysningsindsatsen, så børn lettere kan benytte disse klagemuligheder effektivt. Skønt Komiteen har noteret sig en tøven med at opret-